

In memoriam Magyary Zoltán

A közigazgatás és az emberek

Szakmai tanácskozás Tatán

“Az amerikai azt mondja, hogy minden elmulasztott munkaalkalom,
minden elszalasztott kereset annyi, mintha azt az összeget
adóba befizettem volna. Ugyanígy igaz azonban az is,
hogy minden elmulasztott tanulási alkalom annyi,
mintha elvertük volna a vagyonunk egy részét.”

A Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság folyamatosan számon tartja névadójának emlékét. Ezúttal születésének nem is kerek számú évfordulóján (hisz a kiváló közigazgatási jogász 1888–1945-ig élt), 2001. május 11-én rendeztek a professzor működésének talán legjelentősebb színhelyén olyan – gyakorlati célú – szakmai programot, mely az ő munkásságára épült.

Talán e lap olvasóinak körében már eléggé ismeretes, hogy Magyary Zoltán volt az a személy a huszadik századi Magyar jogtörténetben, aki a közigazgatás *irányító, kényszerítő* jellege helyett annak *szolgáló*, ha tetszik, *szolgáltató* jellegét hangsúlyozta. A közigazgatás modernizálása és demokratizálása érdekében tett erőfeszítéseinek volt egyik bizonyága az egykori Tatai Népfőiskola is, mely az 1940-es években az értelmiség és a köztisztviselői kar jobb részének szemléletében egyre inkább összekapcsolódó közigazgatási és szociálpolitikai feladatokat szerette volna az érintettekkel, a falusi lakosság képviselőivel is megosztani. “A tatai népfőiskola az új szemléletű, szociális-szolgáltató közigazgatásba akarta beszervezni növendékeit. Itt az oktatás célja: a népfőiskolát végzettek bekapcsolása és aktív közreműködése a közigazgatás adósságainak törlesztésébe. A közigazgatás és az emberek szerzett együttműködése volt az alapvető célkitűzés” – foglalta össze a lényegét a ’80-as évek közepén Magyary egyik munkatársa, *Lovász János*.

2001 június 11-ének délelőttjét akár “félnapos népfőiskolai kurzusnak” is tekinthetjük. Az összejövetelnek két – egymásba kapcsolódó – témája volt, s ennek megfelelően két résztvevői csoportja is egybeolvadt. Az egyik csoportnak a Magyary Zoltán Népfőiskola “állandó” közönségét tekinthetjük, mely minden programot érdeklődéssel fogad, melyet a Társaság kínál időről időre tagjainak. A másik csoportot a városi és környékbeli jegyzők és különféle munkakörű önkormányzati tisztségviselők alkották, akiket az aktuális téma szakmai – és némiképpen egzisztenciális – szempontból érintett és érdekelt. Ez alkalommal ugyanis – *Zsongor Gábornak*, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége főtítkárának Magyary Zoltán munkásságát méltató előadása után – *Leczki István*, a Belügyminisztérium szakmai tanácsadója tájékoztatta a szakmai közönséget az új közszolgálati törvény szerepéről és a bevezetésével kapcsolatos fontosabb feladatokról.

A két téma a figyelmes hallgató számára szépen egybekapcsolódott, ha a magyar közigazgatás történetét folyamatként tudtuk (és tudjuk) áttekinteni. Anélkül, hogy laikusként

az új törvény szakmai kérdéseibe kontárkodnánk, Magyary professzor átfogó társadalmpolitikai szemléletének felidézése pillanatában nem hallgathatjuk el azon érzésünket, hogy fájdalmasan hiányoznak korunkból a Magyary Zoltánok.

E hiánynak pótlására csakis egy *példaadó gyakorlati munkát is vállaló tudós-nemzedék* vállalkozhat (hisz a maga korában Magyary sem volt egyedül, ha nemzedékét nem is csupán ő és "szociálisan érzékeny" munkatársai képviselték), a hiány enyhítéséért azonban Tata és környéke gondolkodó embereinek és lokálpatriótáinak cselekvési lehetőséget kínáló népfőiskolai szervezet sok mindent tett már. 1987-ben, egy évvel Magyary Zoltán születésének 100. évfordulója előtt gazdag tartalmú füzetet jelentetett meg az egykori Tatai Népfőiskola történetéről, idén pedig igényesebb formában, könyv-alakban foglalta új kiadásba a régi dokumentumokat a Társaságnak az utóbbi évtizedben megélt történetével.

A májusi összejövétel harmadik témája éppen e könyv bemutatása volt annak lektora, Gyüszti László, Tata városi könyvtárigazgató részéről. Mi pedig a magunk részéről melegen ajánljuk olvasóinknak e kötet megismerését, melynek címe: *A Tatai Népfőiskola (1920–1944) emlékeiből*. Szerkesztette Kálmán Attila és Kocsis Lászlóné.

A Tatai Népfőiskola mai társadalmi elfogadottságának jellemzésére említjük meg végül, hogy a fentiekben leírt esemény ünnepélyes megnyitóját és köszöntőjét *Hetényi Tamás*, Tata város polgármestere, valamint az egykori, Magyary-féle népfőiskolához csalási szálon kötődő *dr. Márkus Mihály* református püspök tartotta, az ünnepélyes hangulatot a Városi Zeneiskola és az Eötvös József Gimnázium tanulóinak művészi közreműködése is fokozta, a szakmai rész levezető elnöki teendőit pedig *Tóthné dr. Menczel Zsuzsa*, a Megyei Közigazgatási Kar elnöke vállalta.

Hasonló mértékű helyi "társadalmi beágyazottság" szükséges feltétele annak, hogy egy népfőiskola működőképes legyen. Vannak is a Tatai Népfőiskola "újabb kori" történetének – miként a fentebb ajánlott kötetből is kiderül – emlékezetes "fegyvertényei". Csak sajnálni tudjuk, hogy a Társaság legutóbbi, szociális témákban különféle helyekre benyújtott pályázatait nem nyertek támogatást.

Tudósításunkat Magyary Zoltánnak a Tatai Népfőiskola 1940. évi megnyitóján elhangzott köszöntőjéből vett mottóval kezdtük, hadd zárjuk is ugyanezen alkalomból elmondott további gondolataival:

"Nyilvánvaló, hogy az állam a 20. század feladatait 19. századi módszerekkel megoldani nem tudja. egyre sűrűbb a lakosság s így mindig több emberről kell gondoskodni, egyre több az olyan szükséglet, amelyet csak a közület tud kielégíteni, egyre nagyobbak a méretek, amiért a szervezés fontossága növekszik és egyre nagyobb a technika és a szaktudás szerepe, tehát többé nem elég a hatalom és a jó szándék, hanem hozzáértés is kell. A Magyar Közigazgatástudományi Intézet évek óta vizsgálja a közigazgatás és az emberek viszonyát, hogy megállapassa, hogyan fest a közigazgatás kívülről, az emberek szemével nézve? Az eredmény azt is kimutatta, hogy az emberek véleménye ahhoz igazodik, hogy a közigazgatásnak milyenek a teljesítményei?"

T. I.